

Анна КАПЕЛЮХІВСЬКА,
музична керівниця ЗДО №23 м.Кам'янця-Подільського

Музика гартує, збагачує, надихає

Важливу роль у вихованні дітей в дусі патріотизму та заглибленні їх у світ української культури відіграють музичні заняття. Адже музика є специфічною формою художнього відображення дійсності. Глибоко і різносторонньо впливаючи на почуття, волю, вона здатна благотворно впливати на формування особистості.

Національна музика є зрозумілішою і легшою для сприйняття дітьми, оскільки має власний генотип, розуміння якого спадково передається з покоління в покоління.

Сьогодні, коли світ музики представлений надзвичайно широким спектром різних стилів і напрямків, особливо актуальною стає проблема виховання у слухача доброго смаку, здатного відрізнити високохудожні зразки музичного мистецтва від низькопробних. Тому важливо сформувати у кожного покоління високі духовні потреби і різнобічні художні здібності. Для цього необхідно у повсякденній практиці музичного навчання і виховання дітей використовувати високохудожні зразки музики різних культур і, звичайно, музику свого народу.

Ознайомлення дітей з перлинами української музики на музичних заняттях має бути «живим», а головне — усталеною традицією. Що більше діти слухатимуть музичних творів українських композиторів, то краще вони засвоюватимуть національний інтонаційний словник, матимуть змогу

відрізнити «своє» від «чужого», накопичуватимуть знання про національне культурне надбання. Використовуючи на музичних заняттях інструментальні й вокальні твори Миколи Лисенка, Кирила Стеценка, Миколи Леонтовича, Якова Степового, Василя Барвінського, Віктора Косенка, Мирослава Скорика, які є органічною складовою світової мистецької спадщини, долучаю дітей до високодуховних зразків національної музичної культури.

Провідне місце у музично-патріотичному вихованні займає народна музика. Працюючи з дошкільнятами практикую різні види діяльності: гру, бесіду, прослуховування музики, спів, роботу з музично-шумовими інструментами, розучування основ народного танцю, театралізацію ігрових пісень.

Оскільки гра є провідним видом діяльності дитини дошкільного віку, значимим є використання народних ігор зі співом та рухами. В іграх діти вчаться спілкуватися, передавати в русі художній образ, долучаються до народних традицій, знайомляться з малими жанрами народної творчості. Вони охоче виконують пісні-забавлянки: «У нашого Омелечка невелика сімечка», «Їли кашку», «Катерина і Василь», «Ту-ру-ру, ту-ру-ру, варим кашку круту», «Куй ковалі, то великі то малі». Використовую в роботі також українські народні пісні-ігри, які виконуються в жанрі хороводу: «Зайчику, зайчику»,

«Мишка та кіт», «Мак», «Ой на горі льон», «Подольночка», «Котилася торба», «А ми просо сіяли» та інші.

Таким чином, через гру українська народна пісня входить в побут сім'ї, в якій виховуються діти.

Вихованню патріотичних почуттів сприяє використання українського дитячого музичного фольклору. Народні музичні казки та казки з музичними вставками, багаті на світ почуттів, переживань, настроїв, думок людини допомагають дітям проявляти емоції та отримувати цілісні уявлення про своєрідність українського народу. Серед засобів національного виховання у музичній діяльності використовуємо фольклорні твори (забавлянки, мирилки, колискові, колядки, хороводні ігри, таночки).

Найкращим методом занурення дітей у світ народних звичаїв і традицій є календарно-обрядові свята. Найчарівнішими, загадовими та водночас веселими є свята зимового циклу. За прадавнім звичаєм, а саме[^] на Святого Василя, практикуємо проведення свята зустрічі Нового року. Відбувається театралізоване фольклорне дійство, разом з батьками діти співають щедрівки: «Зірочка ясна на небі сяє», «Добрий вечір, люди, ми йдемо до хати», «Добрий

вечір тобі, пане господарю», «Щедрик» М.Леонтовича; пригощаються традиційними українськими стравами.

Пісенна творчість українського народу розглядається як справжній золотий фонд музичної культури і невід'ємна складова патріотичного виховання дошкільників. У пісні відображається позитивне ставлення українського народу до найкращих рис та моральних якостей дитини: гідності, пошани до інших людей, мужність.

Важливо знайти таку пісню, яка була б співзвучна настрою дітей, духовно розвивала їх. Адже пісні викликають сплеск позитивних емоцій, створюють радісний настрій, виховують оптимістичний характер. Найчастіше використовую у своїй роботі такі українські народні пісні, як «Грицю, Грицю до роботи», «Іде, іде дід, дід», «Гоп-гоп чики, чики», «Піду в садочок, нарву квіточок», «Налетіли журавлі», «Добрий вечір зайчику, куди йдеш?», «Женчикок-бренчикок вилітає», «Ой там на горі січ іде», «Козак од'їжджає» тощо.

Задля популяризації української пісні, виховання в дошкільнят любові до своєї Батьківщини, рідного краю, вихованці закладу «Лелека» брали участь та виборювали призові місця у міському фестивалі «У пісні крила виростають», конкурсі «Кольорові нотки». У процесі підготовки використовую як фольклор, так і пісні сучасних дитячих авторів: «Співанка», сл. В.Кучерука, муз. О.Первової-Рошки; укр. нар. пісня «Ой, сопілко яворова»; укр. нар. пісня «Черевички»; «Маленька Українка», сл. Н. Світухи, муз. О. Пенюк-Водоніс; «Нова Україна», муз. та сл. М. Мазур та інші. Завдяки таким заходам у дітей підвищуються почуття гордості за приналежність до української нації, виховується любов та шана до рідної мови та пісні.

Патріотична пісня на сучасному етапі намагається наслідувати етнічну тенденцію: вона надихає, піднімає настрій, зміцнює віру в краще майбутнє. Одним із найпопулярніших циклів із давнини був історичний, адже саме в цих піснях оспівувались реальні історичні події, прославлялися герої та відображався настрій народу. Тому з таким піднесенням наші дошкільнята виконують пісню «Ой у лузі червона калина»...